

*Пенка Чакалова – Генева
правнучка на Митрю – брат на Петко Кирков
Каракирков – Капитан Петко Войвода*

ИСТИНАТА ЗА ИМЕТО НА КАПИТАН ПЕТКО ВОЙВОДА – ПЕТКО КИРКОВ КАРАКИРКОВ

Неговата съдба е изпълнена с превратностите на живота, тежненията на Стамболовия режим, възхода в борбата и отстояването на идеалите – свобода за поробеното му Беломорско Отечество, равенство между народите, свобода за България.

В този земен мъжки свят, с дейността си, той заема почетно място до имената на националните ни герои – Ботев и Левски.

Не мога да затръшна вратата на истината за Каракирковия род, затова в този скромен труд ще отстоявам истината и само истината, а тя е само една – Капитан Петко Войвода се казва Петко Кирков Каракирков, без други фамилни добавки, както казват изследователите му.

Но кой е той? Кое е истинското му име, дадено му по рождение? Петко Киряков? Петко Киряков Калоянов? Петко Киркооглу – именуван в турските документи? Или той е просто Петко Кирков Каракирков. Това е той – синът на Груда и Кирко Каракиркови от село Доганхисар, Дедеагачко, дали му името Петко, по баща Кирков, по фамилия Каракирков, кръстил го български свещеник в българската църква ”Св. Богородица” в българското село Доганхисар.

Това е истината, която много негови изследователи са доказали по неоспорим начин, но въпреки това инсинуациите за преименуването и причисляването му към други фамилии продължава.

От изложението по – долу ще стане ясно, колко различни са двата рода – Калояновият към който причисляват погрешно някои от ранните биографи Петко, и Каракирковият. Докато от Калояновия род са мюдюрите, поповете, учителите, то от Каракирковия род са бунтарите, непокорните, рушителите на турската царщина – Матю, Петко, Вълчо, Стайко и Митрю, за чийто дом жена му Стоя Каракиркова казва на внучката си Мария Каракиркова: ”Нашта къща, баби, беше яташка къща”.

На всички тези въпросителни и на още много други ще спра вниманието си, за да потвърдя истината за истинското име на Капитан Петко Войвода – Петко Кирков Каракирков, позовавайки се на живата родова памет на Каракирковия род, на неговите биографи, на всички ония, които са споделили спомените си устно или писмено, потомци на Доганхисарски родове и други източници, изпълнявайки дълга си като наследница на този род и заръката на Стоя Каракиркова, жена на Митрю – брат на Петко: ”ДЯЦА, ДА НЕ ДАВАТЕ КАЛОЯНОВЦИ ДА НИ ОТКРАДНАТ КАПИТАНА!”

1. Стоя Митрева Саракостова – Каракиркова, родена в с. Доганхисар през 1853г., жена на Петковия брат Митрю, починала в град Хасково през 1949 година. Нейните спомени са записани от Георги Сапунаров.

2. Калина Илиева Педева (по баща Стоянова Делигьоргева), родена в с. Доганхисар през 1901 г., племенница на Капитан Петко, починала през 1993 г. в Хасково.

3. Мария Киркова Каракиркова – Бойчева, родена през 1911 г. в село Султанкьой, Кешанско, Източна Тракия, живее в гр. Хасково на ул. ”Република”15, внучка на Митрю Кирков Каракирков, брат на Капитан Петко, починала през 2007 година на 97 години.

4. Добра Митрева Каракиркова – Сексенова, племенница

на Капитан Петко, живее в град Хасково, починала на 95 годишна възраст, дъщеря на Митрю, брат на Капитана.

5. Стоя Киркова Каракиркова – Чакалова (майка ми), родена през 1919 г. в село Къшлакьой, умира през 1958 г. в гр. Димитровград, племенница на Капитан Петко, внучка на Митрю, брат на Капитана.

6. Добри Кирков Каракирков, роден през 1933 г. в село Малко Брягово, община Маджарово, внук на Митрю, брат на Капитана, живее в Хасково.

7. Мария Митрева Карапеева, внучка на Петковата по-голяма сестра Тодора, родена в Хасково през 1927 година, живее в Хасково на улица „Лозенец” 7.

8. Методи Стайков Вълчев Каракирков, роден през 1929 г. в гр. Кърджали, внук на Вълчо Кирков Каракирков, брат на Капитана, живее в гр. Кърджали.

9. Георги Митрев Сапунаров, роден в село Доганхисар през 1914 година, живее в гр. Хасково на ул. ”Дондуков”15, учител, историограф на с. Доганхисар, починал през 1993 година.

10. Борис Колев – “Как се е казвал Капитан Петко Войвода”, Земеделско знаме, бр. 45 от 22.ІІ.1985 година.

11. Георги Димитров, “Княжество България в историческо, географско и етнографско отношение”, П., 1896.

12. Н. Хайтов, “Капитан Петко войвода”, С., 1984 (Неда Стамболова – Калоянова по майка).

13. “Родното село на Капитан Петко Войвода – Доганхисар – градец”, Кирил Бакърджиев и Мария Кирилова Бакърджиева.

РОДНО МЯСТО И РОДНА КЪЩА

Село Доганхисар (преведено на български Соколова крепост) се намира между двете реки – Малката рѝка и Голямата рѝка (както ги назовават доганхисарци), които

извират от връх Китка.

„Старите хора на Доганхисар разправят две легенди за основаването му. Според едната то е заселено от свитата на цар Самуила, а според другата – от един воин на цар Калояна. Колкото и невероятни да изглеждат тези легенди, лесно е да се докаже, че то е най – старото българско селище в Източните Родопи”. Това е позицията на Хр. Попконстантинов.

Мария и Кирил Бакърджиеви в първата книга “Родното село на Капитан Петко Войвода” от трилогията “Доганхисар – Градец”, защитават друга позиция: ”Това не отговаря на истината, че село Доганхисар е застроено след турското нашествие.” Те заявяват уверено: ”Селото съществува от времето на древните траки и славяни през цялата 1 300 годишна история на България, та чак до наши дни. Доганхисар – гранитна стена на здравия български дух в Югоизточните Родопи, в която са се разбивали яростните вълни на елинизма и ислямизма.”

Че селото е съществувало от най – дълбока древност, отбелязват Хр. Попконстантинов, Ст. Шишков, А. Разбойников, Г. поп Аянов. Последният автор пише: ”Голямото и много старо село Доганхисар е дало изселници в повече от 20 села, не само в тази околия (Дедеагач), но и в други съседни, а именно: Чобанкьой, Калайджидере, Караачкьой, Аتكьой, Лефеджилер, Каракурджали, Денизлер, Кушланли, Софулар, Домуздере, Дервент, Чамерен, Окуф, Мерхамли, Теке, Бейкьой, Кьостелер, Фере, Дедеагач, Къзлар, както и някои села източно от Марица в Еноско, с. Хасарли, в Кешанско, с. Булгаркьой. Село Ракитница, вече в България е 23 село, образувано от население на село Доганхисар. А. Сп. Разбойников в обзорното си изследване за с. Булгаркьой пише, че селото е създадено от трима доганхисарски овчари и е носело името Ючколибе (Трите колиби), а през 18 век селото било вече уго-

лемено и се наричало Еникьой (Ново село), но понеже било единственото българско село около гр. Кешан, започнали да го наричат Булгаркьой (Българско село).

Именно смъртта на Матю е една от причините Петко да стане хайдутин. Матю е убит през 1860 година на 14 август по стар стил. По твърденията на проф. Ботев той е роден след брат си Петко, който е роден на 18 декември 1844 година. Ако Матю е роден две години след него, тоест през 1846 г., това значи, че той е бил едва 14 годишен, когато наемни убийци на Мехмед Кесаджи от село Башибей, Ференско в чийто чифлик е работел, го убиват заедно с братовчед му Вълчо (майката на Вълчо и бащата на Матю са брат и сестра). Едва ли е възможно един 14 годишен младеж да е бил прочут чобанин и голям приятел на Ангел войвода от село Чадърли, Гюмюрджинско. Именно този голям народен защитник изиграва голяма роля за изграждане на неговия сводолюбив дух, за да каже: ”Ех, кога ще дойде дядо Иван и ние да појаздим бейския кон!”, което става причина за убийството му. По това време Матю е сгоден за Вълка – сираче, с майка без баща. Матю бил личен момък, напет левент, буен по нрав. Свирел на кавал и бил голям хороводец. Още преди убийството му момите съчинили песен, която пеели на мегдана:

*Който ми Матя видеше,
се за Матя ми питаше:
– Тва ли е Матю чобанин
ав Башибей поле широко,
ав Кавак курия гуляма
На Ипсла са одили.
Та купи Матю накупи,
Многу ми многу гиздилки
и по-много дребен армаган
ем Вълки, Матю, ем Стани.*

Матю е първороден син и е второто дете в семейството след сестра си Тодора, а Петко – четвъртото. Тодора е родена през 1837 година, а Матю през 1840 г. Или той е 20 годишен, когато го убиват турците. Вярваме безрезервно на Стоя Саракостова Каракиркова – жена на Матювия брат Митрю, която дава тези сведения преди смъртта си през 1949 година в град Хасково на 96 годишна възраст на историка от Доганхисар Георги Сапунаров. Вярно е, че един 20 годишен младеж може вече да бъде наложен и като левент ерген, и като добър овчар, и като любим годеник, и като добър приятел на Ангел войвода. Бащата на Капитан Петко Войвода се казва Кирко Матев Каракирков, казва внучката Добра Митрева Каракиркова, затова и първородният му син се казва Матю, спасена е тракийската именна традиция – първородното момче в семейството да носи името на дядото по мъжка линия.

Паметта за истината, че Капитан Петко Войвода се казва Петко Кирков Каракирков, не е заровена, а е жива и чрез потомците на Каракирковия род.

От разказите на майка ми Стоя и сестра ѝ Мария Каракиркови знам истината за сина и първата жена на срику им Петко. Село Кешан, Малгарско, днес в пределите на Турция, било гръцко село. Петко попада в него като аргатин в семейството на богат грък. Той няма жена. Тя е починала много млада, но е оставила една дъщеря – Аспасия. Гъркът харесал много българина и го оженва за дъщеря си Аспасия. След смъртта на баща си тя става “невярна жена”. Отива в турския конак и казва: “Денем Петко е мирен орач и сеяч, но нощем е орманбашия (горски главатар, войвода).” Петко често пъти се изненадвал от това, че каквото вечер каже на жена си, през деня го чува от селяните. Решил да я изпита колко му е вярна. По това време бил убит богатият грък Сейрекоолу. Турците

търсели упорито убиеца. Петко взема една козя глава, увива я добре в кеба – кехат и я завързал в козинява торба. Дал я на жена си да я скрие в мазето, като э казва, че това е главата на Сейрекоолу и э поръчва да не казва на никого. Аспасия веднага отива в конака и казва, че убиецът е Петко и че в мазето е скрита главата на богатия грък.

Турците арестуват Петко и го отвели в мезлиша на съд. Той отричал , като казвал: “Нямам кабайат, кадъ ефенди! Нямам си абер от тая работа!”

Турският съд вече тържествувал, че е уловил убиеца и поръчал Аспасия да внесе козинявата торба. Развързали я и учудването на всички било много голямо, когато вътре била не главата на Сейрекоолу, а глава на коза. Разочарованието на турците било голямо, но съдията намира сили да му се извини с думите: “Аман, заман, кабайатлии сме, Киркоолу”.

След този случай Петко натирил жена си и отива в горите на “Чандър даг.”

От гъркинята Петко има един единствен син на име Георги. Гъркинята му викала Георгиос, Петко казва: “Синът ми е българин, и се казва Георги.” След като ги напуска, Аспасия и Георги остават в Кешан. Много често Петко се отбивал в Доганхисар при брат си Митрю, моят працядо, оставял му пари, за да ги даде на жена му Аспасия. Баба Стоя казала на майка ми Стоя, че гъркинята била много инат и на дамар. Понякога вземала парите, понякога не ги вземала. Този брат на Капитана – Митрю е ослепен в турския зандан в Гелибол. Турците го залавят накрая на гората, където пасял стадото. Разпитват го къде е брат му Петко. Той нищо не казал. Надяват на главата му козинява торба, пълна с негасена вар, удряли я докато не изгорили очите му, но не издава брат си. По късно ослепява напълно. Митрю е най-верният ятак на войводата, защото с жена си Стоя живеят в родната им къща. Баба Стоя

често казва на майка ми, че дядо Митрю ходел сляп цели 17 години и бил ослепен заради брат си Петко.

Знам, че честността е патент за истинност, а истината е една единствена, тя не може да се подлага на съмнение, че истинското име на Капитан Петко Войвода е Петко Кирков Каракирков, защото времето покрива с пепелта на забравата посредствеността и лъжата.

Неговата втора съпруга се казва Радка Кравкова.

Тя живее с Капитан Петко Киряков (Киряк от Кирко по гръцката именна система) цели 20 години. Когато Петко е тежко болен, вече на легло, тя изпраща хабер до брат му Митрю в Доганхисар, че Петко е тежко болен. По думите на леля ми Петра, сестра на баща ми Киро Чакалов, съвременник на тези събития, брат му Митрю и снаха му Стоя идват в България, във Варна, но Петко вече е починал и е погребан в старите Варненски гробища. Леля Петра ми казваше: ”Лели, баба ти Стоя отиде с дяд ти Митря, защото дят ти Митрю беше сляп, ни види. Баба ти Стоя гу одеше.”

Първият път брат му Митрю идва във Варна като води със себе си и сина му Георги. Според думите на Калина Педева, внучка на Митрю, дядо э Митрю поискал от брат си Петко да му даде някаква сабя, която била окачена на стената заедно с други пушки и пищови, а той му отговорил: ”Искай шу искаш, брате, но тая сабя не искай, защото тя ми е много скъп спомен.” След смъртта на Петко Радка отива да живее в Румъния, където през 1905 година умира. Гленните э останки са пренесени в семейната гробница на Капитана в гр. Варна.

В потвърждение на истинското име на Капитан Петко Войвода – Петко Кирков Каракирков, ще се спра и на родната къща на Войводата. Тя се намира под Бърцето, в Карасановата махала в с. Доганхисар.

Докато къщата на Каракирковци се намира в края на селото, в южния край на Бърцето, в Карасановата махала, то къщата на Мюдюрите се намира в центъра на селото, до черквата и мюдюрството. Така както човек се ражда от една майка и един баща и носи само едно име, дадено им от тях, то той има и само една родна къща. За Петко Кирков Каракирков -Капитан Петко Войвода тя е Каракирковата къща. За нея Стоя Каракиркова, жена на Митрю, брат на Петко, разказва както на Георги Сапунаров, така и на внучката си Мария Каракиркова. Баба Стоя почина почти столетница в град Хасково, в дома на дъщеря си Добра Каракиркова – Сексенова, също почти столетница. Привеждам спомените на Мария Каракиркова, разказани ѝ от баба ѝ Стоя: “Нашата къща беше анай (етаж и половина). Тя е родна къща на всичките Каракиркови деца – 9 на брой. Ние с дяда ти Митря живеехме в нея. Тука е роден и татко ти Кирко, и леля ти Добра, и леля ти Груда. Под стълбите и под огнището имахме подмул, където девер Петко криеше джепанету си. През есента на 1913 година турците ни изгониха и подпалиха нашето село. Изгоря и нашата къща. Сая къщичка струпайме с дяда ти като се върнайме от бягането.” След бягането ние се установихме да живеем в изоставеното от турците село Къшлакьой” – продължава разказа си леля Мария. ”Ние – аз и татко, много често ходехме в Доганхисар, защото носехме брашно на баба и дядо”.

В този ред на мисли мога да приведа още много разкази на предците си за Капитана. Майка ми Стоя Каракиркова беше голяма песнопойка и сладкодумна разказвачка. Особено дълбоко впечатление са оставили у мене разказите за срику ѝ Капитан Петко Войвода, пред събраното цяло семейство около синията в кухнята. Тези спомени и още много други записах по-късно и от сестра ѝ Мария Каракиркова, и първата ѝ братавчедка Калина Делигеоргиева – Педева, и от Петра

Делигеоргиева, която преди две години почина на 101 годишна възраст. Леля Петра е снаха на Груда, която е дъщеря на Капитан Петковия брат – Митрю.” Груда е първородно дете на Стоя и Митрю Каракиркови. След раждането ѝ на вратата на родилката почукал Капитана. Снаха му Стоя му казва, че не може да влезе при нея, защото е лехуса. Петко ѝ казва: ”Невясто, земи една главня от огъня и я тури на прага на вратата.” Снаха му сложила главнята на прага, той влязъл, погалил детето по главата и оставил една пара, която в рода ни носеше името Петковата пара. Груда му казала, че детето е момичка и носи името на майка му Груда.” – завърши разказа си леля Петра. Тя е снаха на тази Груда, на която Петко оставя сребърната пара. Тя започна разказа си с думите: “Лели са ти кажа нещо, което е истина, истина ти казвам.” И аз ѝ вярвам.

Петко бил чест гост в бащината си къща. Идвал все по празниците. Веднъж влиза в родната си къща, хваща се за горната част на вратата, огледал се наоколо и въздъхнал: ”Милата ми бащина къща, дето я няма никъде по света! Ходиш къде ходиш, но най – добре е в бащината къща!”

Друг път Петко идва с четата си у дома. Всички се обличат като каракачани. Майка му и сестрите му се молят да не отива на хорището. Там празнувало цяло село деня на църквата “Света Богородица”. Всички те се хващат на хорото, което се повежда от Петко, а турската потеря, въоръжена до зъби, е качена на чинарите пред църквата, за да пази “пътвенту” – пътищата да не би Петко да дойде отнякъде.

Брат му Митрю получава още един подарък от брат си Петко. Петко му подарява един кюстек – затворен часовник в метална кръгла кутийка, с жълта верижка и му разказва историята на кюстека. Богат бей, заедно със свитата си отива на сватба в Гюмюрджина. Петко ги пленява, те събличат дрехите си и полуголи биват завързани за дървета в гората. Пе-

тко и момчетата му обличат връхните им дрехи и заминават за сватбата, за да проучат настроението към него и дружината му. След като се връщат от сватбата, развързват турците, те се обличат с дрехите си, а в знак на благодарност, че не ги е убил, боят му подарява този кюстек.

Още много разкази, в подкрепа на това, че Петко е от Каракирковия род, мога да приведа от живата родова памет, но нека се позова и на изследователския труд на краеведа от Хасково Борис Колев.

Статията, на която ще спра вниманието си и цитирам голяма част от нея, е озаглавена: “Как се казва Капитан Петко Войвода”, поместена във вестник Земеделско знаме, брой 45 от 1985 година, Борис Колев.

“Повод за настоящите бележки са допуснатите неточности с фамилното име на прочутия народен закрилник Капитан Петко Войвода. Изненадата дойде главно в края на миналата година, когато се отбелязваше 140 години от рождението му. По Българската телевизия бе съобщено, че ще се покаже част от многосерийния телевизионен филм за Капитан Петко Киряков Калоянов. И в периодичния печат се появи подобна изненада. Именно, това новоприкачено фамилно име на Капитан Петко ни смущава.

През 1970 година писателят Николай Хайтов публикува голяма статия за Капитан Петко Войвода във вестник “Работническо дело” (бр. 51/20. II. 1970 г.), в която той на два пъти го нарича с фамилното име Калоянов. Пак Николай Хайтов, който направи много за възкресяване и популяризирането на личността и делото на Капитан Петко Киряков, в книгите си за него съобщава за някакъв ръкопис на Надка Стамова Морева от Пловдив, 82 годишна, потомка на Калояновия ред, в който се твърдяло, че Капитан Петко произхожда от майка от Калояновия род от село Доганхисар.”

Ако поразсъждаваме върху последния абзац от казаното от Борис Колев, то пак стигаме до извода, че Капитана не може да носи името Калоянов, щом не е по баща, а по майка от Калояновия род. Следва пак и пак, че името на Капитан Петко Войвода е Петко Кирков Каракирков.

“Наистина, първите биографи на Петко Войвода - Христо Попконстантинов (Петко Войвода бранител на родопските българи през 1879 г., Пловдив, 1888 година (и Филип Симидов (Вж. Сб. Петко Войвода, изд. Тракийски научен институт, С., 1954 година) пишат че Петко Киряков произхожда и се родел с Калоянови. Христо Попконстантинов пише: “Към тази фамилия (на Калояновци - Б. К.) принадлежи и най-новият родопски войвода Петко. Много по-късно Стою Шишков в книгата си “Беломорска Тракия в Освободителната война през 1877-1878 г.” (Пловдив 1929 г., с. 29) пише, че бащата на войводата се казвал Киряк. (Киряк е гръцката форма на българското име Кирко, както всъщност се е казвал бащата на Капитан Петко.) Обаче според баба Стоя Митрева Каракиркова, съпруга на Петковия брат Митрю, нейният свекър се е казвал Кирко Матев Каракирков.

“На кого да вярваме?” пита Борис Колев. - Изводът се налага от само себе си, прочитайки внимателно изследователите на Петко. Те прибавят името Калоянов без да дават доказателства към твърденията си, без да направят задълбочени проучвания по въпроса. По това време е имало много живи доганхисарци, които можеха да им кажат истината. Според Н. Морева майката на Капитан Петко е една от дъщерите на Калоян Мамирев. Б. Колев продължава да разсъждава: “Но тогава защо тя е от съседното на Доганхисар село Тахтаджик? Там Калояновци не са живели?”

Борис Колев продължава, с разсъжденията си, позовавайки се на родовата памет на Капитана: “Според семейното предание на Каракирковци, преките потомци на Капитан Петковия род, те нямат никакви родови връзки с Калояновци по пряка и сребрена линия преди раждането и смъртта на Войводата. Те твърдят, че тяхната прабаба Груда (майка на Капитан Петко) е от Кокаличевия род от село Тахтаджик, а не от Калояновци. Ето какво мислят преките потомци на Капитан Петковия род, които живеят в Хасково: Калина Илиева Педева, племенница на Капитан Петко: “От баба си Стоя Митрева Саракостова – Каракиркова съм слушала и запомнила всичко, което знам за Капитан Петко. Тя ми каза, че стрико Петко не обичал Калояновци, защото те били с турците. Каракирковци и Калояновци не се обичаха много. Когато Хайтов написа във вестника, че Петко Киряков се казвал още Калоянов, останах очудена. Защо той не е дошъл да попита някого от нас, преките роднини на Капитан Петко?”

Мария Киркова Каракиркова – Бойчева, родена през 1911 година, внучка на Митрю Каракирков, брат на Капитана: “Не съм чувала да сме роднини с Калояновци, нито пък баба *Груда да е от техния род – споделя тя с Борис Колев.*

Леля Мария е сестра на майка ми. Почина преди 4 години на 97 годишна възраст. От многото разкази, които сме провеждали си спомням една много показателна заръка: ”Лели, ти твърде пудаш пу Дуанасър. Сипни одичка на дяд Митрю, той е умрян и погребан в Дуанасър”.

“Добри Кирков Каракирков, роден през 1933 година, учител по история, внук на Петковия брат Митрю: “Преди повече от 40 години слушах баба ми Стоя. че нашият род и рода на Калоянови не се уважавали много. Дори, че те (Калояновци) са измислили прозвището на Петко Войвода “Панта-

та Петко” – пише Борис Колев.

“А ето и мнението на Георги Сапунаров – историограф на село Доганхисар – продължава Борис Колев – роден 1914 година в село Доганхисар, учител, един от съавторите на сборника за Капитан Петко (Издание Тракийски научен институт, 1954 година.):

“Още от ученическите ми години се интересувам от живота и делото на Капитан Петко. Лично съм разпитвал преките негови роднини, като снаха му Стоя Митрева и дъщеря ѝ Добра Сексенова и старци от село Доганхисар като Киро Ялабуков, Димитър Джоджов, Георги Абаджиев и други. Никой от тях не потвърди, че Калояновци са роднини на Капитан Петко. Не трябва и не е правилно да се слага на Капитан Петко фамилното име Калоянов, защото всички доганхисарци знаят, че той се казва Петко Кирков Каракирков.” – заключава Сапунаров.

Борис Колев продължава разсъжденията си и изводите, с които отстоява извода, че Петко няма фамилно име Калоянов нито по бащина, нито по майчина линия. И продължава: “И сега децата и внуците на Петковите братя Митрю и Вълчо носят фамилните имена Киркови и Каракиркови. Ако Петко Киряков се наричал още и Калоянов, той би се подписал с това фамилно име на някой документ, а от всичките известни документи, извадени на негово име или останали от неговата ръка никъде не е записано фамилно име Калоянов. Тук искам да обърна внимание и на още един факт, че в обръщенията си към Петко в останалите и публикувани документи, никъде турците не се обръщат към него с името Калоянов, обръщението е Киркоолу. Освен това, ако Петко се родееше с Калояновци, ако праждото на Каракирковци се казва Калоян или пък Груда е от Калояновци, то името Калоян ще се предава и в следващите поколения. Но докато това име е много често

сред потомците на Калояновци, то при Каракирковци се среща само веднъж.” – заключава Борис Колев. И все пак Калояновци и Каракирковци са роднини, как? – пита Борис Колев и отговаря: “Петковата по-голяма сестра Петра е омъжена за Петко Малаков, чийто син Яне – 1860-1913 г. е женен за най – малката дъщеря на Калоян – Плума – 1860 -1948г., която е внучка на Петко Калоянов.”

Според Баба Руса Стоянова Митрева, родена през 1897г, в село Доганхисар, на която Плума е леля, такъв брак не може да се допусне между близки роднини, ако Петко е от Калояновия род, разбираемо и сестра му ще е от Калояновия род. Баба Руса продължава: “Ако Груда (визира майката на Петко) е от Калояновия род, то не може нейните внуци да се женят пак за Калояновци. Или кръвно родство между Каракирковци и Калояновци няма, а сродяването им е по пътя на сватосването.”

След аргументиран, достоверен и убедително поднесен материал Борис Колев прави обобщени изводи: “Към фамилното име на Капитан Петко Войвода не трябва да се прикачат чужди имена, нито пък да се преиначават фактите по неговото родословие. Недоизказани и непроверени факти не трябва да се популяризират и да добиват гражданственост чрез печата и другите средства за информация. Името на Капитан Петко трябва да остане чисто и исторически вярно, а стремежите за неговото обсебване от други родове да се пресекнат. От това ще спечели истината и ще бъде само от полза на историята.”

Борис Колев е може би най-големият съвременен изследовател на Капитан Петко Войвода, затова е и толкова убедителен в констатациите си и в окончателния извод, че Капитан Петко се казва Петко Кирков Каракирков.

С огромно уважение и преклонение ще се спра и на дру-

гия изследователски труд на краеведа – РОДОСЛОВНОТО ДЪРВО. Той не е от рода на Каракирковци, за да е пристрастен в изследванията си. В огромното родословно дърво на Каракирковия род – родът на Капитан Петко Войвода, никъде няма корен или клонка от Калояновия род. А там са изследвани и записани всички деца на Груда и Кирко Каракиркови – 9 на брой и техните потомци.

С бащино Кирков и фамилно Каракирков са всичките ми петима вуйчовци, братя на майка ми: Митрю, кръстен на дядо си – брат на Капитана – Митрю, Вълчо, Христо, Никола и Добри. Майка ми Стоя и сестра ѝ Мария също носят бащино и фамилно име Киркови Каракиркови.

За рода на Капитан Петко Войвода пише и Георги Сапунаров. Той се позовава на разказа на Добра Киркова Каракиркова, дъщеря на Митрю – брат на Петко Войвода, родена през 1886 година. Ето какво разказва тя: “Бащата на Петко Войвода се казва Кирко, неговият баща е Матю. Понеже Кирко бил черничък нарекли го Каракирко . Дядото на Петко се казва Матю. Родът на Кирко Матев Каракирков е от рода Гузгунови и няма нищо общо с рода на Калояновци. Несъзнателно родът на Гузгуновци е изоставен и се приема Каракирковският род. Бащата на Петко Войвода е от рода на Гузгуновци. Майката на Петко се казва Груда и е от село Тахтаджик. Петко са пет братя и четири сестри. Първо е родена Тодора - 1837 г., Матю -1840 г., Петра - 1842 г., Петко - 1844 г., Митрю - 1847 г., Стана - 1850 г., Вълчо - 1852 г., Добра - 1855 г., Стайко, роден в 1858 година. Сестрите и братята са женени както следва: Тодора за Петко Карапеев, Матю, главен за Вълка (бащата починал и през това време има само майка,) Петра за Петко Малаков, Петко се оженва по-късно (за гъркинята Аспасия – бележка на автора), Митрю за Стоя Саракостова, Стана за Стайко Сабахов, Вълчо за Петра Галгучева,

Добра за Митрю Бакърджиев, Стайко остава неженен, защото загива твърде млад.

Георги Сапунаров цитира спомените на Добра Каракиркова – Сексенова и за посещението на баща ѝ Митрю за втори път във Варна. Това става след като Петко умира. В продължение на един месец Митрю прави всичко възможно да се снабди с паспорт, за да замине за България. Доганхисар по това време е в турско, затова за паспортите му е помогнал Петко Бобев, който по това време живее в Дедеагач, а е родом от Доганхисар. Мисля, че голям интерес представлява описанието в статията на Георги Сапунаров за съседите на родната къща на Капитана: “Парцелът (дворното място), където е била построена къщата на Петко Войвода, е граничела със следните съседи: Тодор Дрянков, Вълчо Черкезов, Тодор Мандров, Митрю Джанков, Коста Толев и Киро Деликиров. На север от къщата, на около петдесет метра, е Бърцето.”

За убийството на Матю и Вълчо Сапунаров съобщава следното: “За убийството съобщава Стою Бузмата, който е бил овчар в Башибей (това е селото, където са били овчари Матю и Вълчо и където са убити и хвърлени след това в Марица – бел, на авт.) Намират ги Матювият баща и майката на Вълчо. Вече труповете били разложени и решават да ги погребат там. След три години пренасят костите им в село Доганхисар. Погребват ги в двора на черквата, поставяйки на Матю хурка, а на Вълчо синия.”

Защо след три години пренасят тленните останки на двамата братовчеди? В Доганхисар битува традицията гробът на мъртвеца да се отвори след три години, да се измият костите с вино и положат в бяла памучна торба, а черепът също се измива с вино, като на него се поставя венец. Торбата и черепа, който е поставен в друга торба, отново се връщат в гроба. Този ритуал се нарича “Разравяне”.

Този ритуал тракийци пренасят и в новата си родина – Стара България, както казваше баба ми Стоя Чакалова. Тя почина през 1947 година. Помня разравянето и повторното ѝ погребение през 1950 година в село Малко Брягово, общ. Маджарово, обл. Хасковска.

Спрях се съвсем съзнателно и обстоятелствено на автентичната родова памет на Каракирковци, за да се знае, че тази информация е от извора. Кой може по-достоверно да докаже, че Капитан Петко е от Каракиркови и се казва Петко Кирков Каракирков от братовата му дъщеря – Добра Митрева Каракиркова – Сексенова? Помня леля Добра. Тя почина на пределна възраст, почти столетница в гр. Хасково. Сестра е на дядо ми Кирко Митрев Каракирков и живеела много близо едно до друго. Посещавах я често и като ученичка и след като завърших гимназия.

Със същата тежест звучи и разказът на Стоя Каракиркова, съпруга на Петковия брат Митрю. Те живеят в бащината къща на Каракирковци. Та нали тя е тази, която след смъртта на Петковата майка Груда, пече нощем хлябове за дружината на Петко, тъче навуща и аби за облеклото му. Ето още един неин спомен, разказан на внучката ѝ Мария Каракиркова – Бойчева: “Един ден девер Петко дойде, дунесе бели дрипи и рече: ”Невясто, да ги скриеш на тайно място”. Завий ги в турбъта, нарамий мутиката и отидай на лозету в Риганова падина, скрий ги под един куп камене и кетук с подмул. Пък един дъш лити, соя ден три пъти ги криев ту на лозету, ту ав къщи. Га сетне дойде и си ги зе. В подмула в къщи дят ти Митрю криеше и пушката, дету брат му Петку му даде – мартинка с дълъг масур.”

Прабаба ми Стоя (майка ми Стая е кръстена на нея) е дошла в България през 1923 г. след смъртта на прадедо ми Митрю. Най-напред живее в село Малко Брягово, а след това

се премества заедно със семейството на дъщеря си Добра в град Хасково. При едно отиване до Хасково по здравословни причини, мама ме заведе при нея. Седеше на леглото в ъгъла до стената в къщата на Гого Сексенов, където делеше една стая с дъщеря си Добра и зет си Тодор. Тя беше много стара и слабичка. Не виждаше, затова ме извика при себе си, хвана ме за ръката и каза: “Баби, много си слабичка, да едеш и да порастеш.” Може би месеци след това тя почина на 96 годишна възраст.

За рода на Каракирковци, в подкрепа на историческата истина, ще приведа и изследванията, които са направили и публикували Мария и Кирил Бакърджиеви в трилогията “Доганхисар – Градец”.

В раздела “За рода на Войводата” авторите пишат: “Родът на войводата - Каракиркови е клон от стария род Гузгунови на село Доганхисар. Основоположник на Каракирковия род е бащата на войводата Кирко Каракирков. От ранни юношенски години другарите му го назовавали Каракирко, което название става фамилно и се предава на поколенията до днес.

В Сб. (“Петко Войвода”) Изд. на Тр, н. институт, С., 1954) като резултат на критическа преценка на съществуващата историческа документация за произхода на войводата е дадена категорична формулировка: “Днес не може да се установи родство с Калояновци“, с.28: “Той произхожда из средата на самия беден и трудящ се подтиснат народ. “Въпреки това в картотеката на НБКМ - Истор. архив е записано макар и необосновано Петко Киряков Калоянов, вместо Каракирков.” – заключават авторите.

Първият биограф на Капитана, видният възрожденски, църковно просветен и революционен деец – одринският книжар Георги Димитров, пише: “Той (Петко Войвода, БА) се родил на 6-й Декемв) 1844. Няма чуждородствена фамилна

добавка: “А за дядо Петко Калоянов говори с възторг...” имаше един богат старец, дядо Петко Калоянов, но толкова развит човек, толкова умен.”

Само това би било достатъчно да напише първият биограф на Капитан Петко, за да отпаднат всички отчаяни опити за причисляването му към Калояновия род, защото до възхищението си от този богат старец, който е и защитник на всички учители и свещеници във Ференско, той би добавил, че Петко има родствени връзки с Калояновия род. Такова изявление няма.

В заключение Мария и Кирил Бакърджиеви пишат: “Въобще богатата историческа документация в Сб. “Петко Войвода” от български и от турски характер, и родовата памет на доганхисарци, сочат Петко Войвода като представител на род Каракиркови. И още: “В огъня на тази борба (срещу османското робство) семейство Гузгунови даде свидни жертви – трима синове – братя: най-големият Матю, най-малкият Стайко, загинал в Родопите през 1879 г. и Петко, починал преждевременно през 1900 година.”

В този ред на мисли трябва да добавим и слепотата на брат му Митрю, ослепен в турските зандани, за да издаде брат си Петко и мъченията, които турците прилагат над баща им Кирко Каракирков в Одринския затвор. В затвора на Гелибол заедно с брат му Митрю лежи и мъжът на сестра му Петра – Петко Малаков. Дъщерята Мария и бащата Кирил пишат за Петко Малаков: “Бил снажен мъж с буйни мустаци. Турците скубели косъм по косъм от мустаците му с въпрос: “Къде се крие Петко?” Но той стоял мъжествено на мястото си без да отронва дума.”

Това издевателство над Петко Малаков турците провеждат на хорището пред църквата на село Доганхисар.

На стр. 246 в раздел 14. Политическа борба срещу тур-

ско робство 1880 -1912 г., Мария и Кирил Бакърджиеви дават сведения за участието на Каракирковия род в борбата на доганхисарци за освобождението на Беломорското им отечество от турско робство.

Най-напред съобщават за тримата синове – Матю, Петко и Стайко на Кирко Каракирков, които изгарят в горилото на борбата, това, което съобщих по-горе, след това съобщават за създаването на революционен комитет в селото с участието на “Митрю Каракирков (брат на Петко Войвода) в дома на Георги и Стою Сапунарови.”

На стр. 254 четем: “Към края на 1901 год. революционната борба добила голям размах. Посвещаването ставало по общоизвестната процедура: обикновено вечер при ограничен кръг от хора на революционния комитет и най-често в присъствието на четник, новоприетият целувал пистолет, кръст и евангелие. Понякога посвещаването ставало при доста куриозни случаи. Йовчо Бузмата – голям шегаджия в селото, взема със себе си един ден Кирю Деликирев и се запътват на гости в дома на Митрю Каракирков, който му се бил похвалил, че има хубаво вино. Влезли в двора и Бузмата почнал да лае като куче. Но вместо Митрю или жена му, на вратата се показва въоръжен четник, препасан с патрондаш и им дал знак да влезнат вътре. Нашите герои изтръпнали от страх, но влезли. Насреща им излязъл друг четник, поднесъл им пистолет, кама и евангелие към лицето, а Каракирко казал: ”Айде Бузмъ и Деликирьо, бацайте, от несака сте членове на революционната организация!” Разбира се след това са опитали и виното на домакините.”

Революционното движение в Доганхисар добива голям размах след Пловдивския конгрес през 1902 година, под ръководството на Гоце Делчев. В изпълнение на взетите конгресни решения в Доганхисар пристига Вълчо Антонов с

чета от 10 души. Той отсяда в дома на Митрю Каракирков (брат на войводата Петко Киряков). Къщите на Митрю Каракирков и Митрю Цървенилов по време на пребиваването му станали нещо като шаб квартири, откъдето се отправяли в различни посоки с важни задачи куриерите: Кирю Сарджев, Г.Абаджиев, М.Цървенилов, М. Радиков, Петко Габров и други.

От всичко цитирано до тука от Мария и Кирил Бакарджиев е видно, че свободолюбивият и революционен дух на Каракирковци не свършва с дейността на Петко Кирков Каракирков – Капитан Петко Войвода, а продължава чрез неговия брат – Митрю и сина му Кирко Митрев Каракирков (моят дядо), който лежи в затвора на Текирдаг и е освободен след 9 юли 1908 година, когато се обявява Хуриета. Заедно с останалите политически затворници от затвора в Дедеагач: Ивил Калоянов, Петко Марков, Михо Яратаров, Ангел Карамитрев и др. е посрещнат и той в село Доганхисар. Цялото село ги посреща като герои с народно веселие.

И накрая, нека се помни, нека се предава от поколение на поколение, както се знае от народа ни, че човек се ражда с едно име, с единствени биологични родители и има една родна къща, че истинското име на Капитан Петко е Петко Кирков Каракирков, с родители Груда Кокаличева от село Тахтаджик и Кирко Матев Каракирков от село Доганхисар, а родната му къща е на южния край под Бърцето в село Доганхисар.